

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ

της 12ης έκτακτης Συνεδρίασης της Συγκλήτου του Ιονίου Πανεπιστημίου,
ακαδ. έτους 2023-2024, που έγινε στην Κέρκυρα,
την 20η Φεβρουαρίου 2024 και ώρα 11:00 π.μ.,
με χρήση πιστοποιημένης εφαρμογής τηλεδιάσκεψης

ΘΕΜΑΤΑ ΗΜΕΡΗΣΙΑΣ ΔΙΑΤΑΞΗΣ

Συζήτηση επί των διατάξεων του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με τίτλο “Ενίσχυση του Δημόσιου Πανεπιστημίου – Πλαίσιο λειτουργίας μη κερδοσκοπικών παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων”.

.....
.....
.....

ΑΠΟΦΑΣΗ: Η Σύγκλητος του Ιονίου Πανεπιστημίου μετά από διεξοδική συζήτηση επί του σχεδίου νόμου του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού με τίτλο «Ενίσχυση του Δημόσιου Πανεπιστημίου – Πλαίσιο λειτουργίας μη κερδοσκοπικών παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων», αποφάσισε ομόφωνα τα εξής:

Εκφράζουμε σοβαρότατες ενστάσεις τόσο για την συνταγματικότητα της επιχειρούμενης αλλαγής ως προς την πρόβλεψη λειτουργίας μη κερδοσκοπικών παραρτημάτων ξένων πανεπιστημίων, όσο και για την σκοπιμότητα αλλαγής των μεγεθών της ανώτατης εκπαίδευσης στη χώρα. Το εν λόγω Νομοσχέδιο προβλέπει τη δημιουργία νέας νομικής μορφής Πανεπιστημιακών Ιδρυμάτων παρά τις επιταγές του Άρθρου 16 του ισχύοντος Συντάγματος της Ελλάδας. Επισημαίνουμε τη βαρύτητα της συνταγματικής απαγόρευσης και εκφράζουμε τη βαθύτατη ανησυχία μας για τις συνέπειες της αιφνίδιας υποβάθμισης της σημασίας της και της επιχειρούμενης παράκαμψής της.

Το νομοσχέδιο κατατίθεται χωρίς την αναγκαία διαβούλευση με τα Δημόσια ΑΕΙ. Ζητούμε έστω και τώρα ουσιαστικό διάλογο της ακαδημαϊκής κοινότητας με την Πολιτεία για τα θέματα του Νομοσχεδίου. Στην σημερινή συγκυρία απαιτείται η ουσιαστική ενίσχυση όλων των προσπαθειών υπεράσπισης της ποιότητας του Ελληνικού Πανεπιστημίου και της περαιτέρω ανάπτυξης και διεθνούς παρουσίας του. Το Ελληνικό Δημόσιο Πανεπιστήμιο αποτελεί πυλώνα γνώσης, έρευνας και πολιτισμού, έχει διαμορφώσει αξιόλογη ακαδημαϊκή παράδοση και έχει συμβάλει τόσο στη διαμόρφωση υψηλού επιπέδου ανθρώπινου κεφαλαίου για την ελληνική οικονομία όσο και στην κοινωνική κινητικότητα.

Η έλευση στη χώρα μας Παραρτημάτων Ξένων Ιδρυμάτων και η λειτουργία τους με την καινοφανή μορφή των Νομικών Προσώπων Πανεπιστημιακής Εκπαίδευσης αναμένεται να έχει σοβαρές επιπτώσεις, ιδίως στα Πανεπιστήμια της περιφέρειας και στα νησιωτικά (και πολυνησιωτικά) Ιδρύματα. Δεδομένου του κεντρικού ρόλου που το Δημόσιο Πανεπιστήμιο της περιφέρειας επιτελεί στον τομέα της τοπικής και περιφερειακής ανάπτυξης μέσω της στήριξης του παραγωγικού και κοινωνικού ιστού των Περιφερειών, το στοιχείο αυτό αναμένεται να έχει μεγάλες αρνητικές συνέπειες τόσο στην οικονομική και κοινωνική λειτουργία πολλών ελληνικών περιφερειών όσο και στον ρόλο τους στην αναπτυξιακή πορεία της χώρας.

Αρνητικές επιπτώσεις αναμένονται επίσης στην αγορά εργασίας και μάλιστα σε ήδη κορεσμένα επαγγέλματα. Σε επίπεδο κοινωνικής συνοχής οι συνέπειες προβλέπονται δυσμενείς, με αύξηση των κοινωνικών ανισοτήτων και μείωση της κοινωνικής κινητικότητας.

Η αύξηση των πόρων για τη Δημόσια Ανώτατη Εκπαίδευση και η στήριξή της αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις για κάθε προσπάθεια αναβάθμισής της. Η συνεχής υποχρηματοδότηση των Πανεπιστημίων, η ελλιπής στελέχωση και η απολύτως ανεπαρκής κάλυψη των ποικίλων αναγκών στη φοιτητική μέριμνα (σίτιση και στέγαση του φοιτητικού πληθυσμού), στην έρευνα (εργαστηριακός εξοπλισμός, βιβλιοθήκες) υπονομεύουν το μέλλον του Δημόσιου Πανεπιστημίου, καθώς δεν επιτρέπουν την εκδίπλωση όλων των δυνατοτήτων του. Η ανάγκη στήριξης του Δημόσιου Πανεπιστημίου στην περιφέρεια συναρτάται άμεσα με την ανάγκη της ανάπτυξης των περιφερειών της χώρας και την ανταπόκριση στην ευρωπαϊκή στρατηγική για συμπεριληπτικότητα. Το νομοσχέδιο δεν παρέχει προβλέψεις αυτής της αναγκαίας στήριξης, στοιχείο το οποίο σε συνάρτηση με την επιχειρούμενη πρόβλεψη λειτουργίας ιδιωτικών ΑΕΙ αναμένεται να δημιουργήσει προβλήματα βιωσιμότητας των Δημόσιων ΑΕΙ, ιδίως στην περιφέρεια.

Το νομοσχέδιο που κατατέθηκε για βελτίωση του πλαισίου λειτουργίας του Δημοσίου Πανεπιστημίου δεν ανταποκρίνεται στην ανάγκη κάλυψης των άμεσων αναγκών βελτίωσης και εκσυγχρονισμού του θεσμικού πλαισίου. Συνεχίζει, όπως και ο ισχύων ν. 4957/2022, να διακατέχεται από λογική υπερρυθμίσης, καθώς και ασφυκτικού ελέγχου όλων των θεμάτων που αφορούν στη διοίκηση και λειτουργία των Ελληνικών Πανεπιστημίων. Η λογική αυτή αποτελεί μεγάλο εμπόδιο για την ανταπόκριση του Δημόσιου Πανεπιστημίου στις σύγχρονες ανάγκες της κοινωνίας.

Επίσης, το νομοσχέδιο προωθεί μια προβληματική διαδικασία εκλογής των μελών της Επιτροπής Ερευνών. Ασχολείται μονομερώς με τα ακαδημαϊκά θέματα τονίζοντας τον διδακτικό προσανατολισμό των Ιδρυμάτων, ενώ δεν ανταποκρίνεται στοιχειωδώς στην ανάγκη ενίσχυσης του ερευνητικού τους προσανατολισμού με θεσμικά μέτρα. Η σημασία της έρευνας και τα κίνητρα για αυτήν δεν περιλαμβάνονται στο κατατεθέν νομοσχέδιο.

Εξάλλου, προκαλεί έκπληξη και ανησυχία για το ετεροβαρές των προβλέψεων ότι τα ανωτέρω προκύπτουν ενώ το προτεινόμενο πλαίσιο για τη λειτουργία των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων είναι εξαιρετικά λιτό με μόλις 27 άρθρα, αποτελεί ένα σύνολο γενικών και ασαφών διατυπώσεων χωρίς τη θέσπιση δικλίδων ασφαλείας και μηχανισμών ελέγχου τήρησης των προβλεπομένων, ενώ παραπέμπουν σχεδόν για όλα τα κρίσιμα θέματα στους Κανονισμούς των Μητρικών Ιδρυμάτων.

Η ύπαρξη ενός τόσο γενικού πλαισίου για τα Ιδιωτικά Πανεπιστήμια, σε συνδυασμό με το υπερρυθμιστικό υπόδειγμα που προωθεί, ο ίδιος νόμος, για τα Δημόσια Πανεπιστήμια, δημιουργεί συνθήκες ακραίου αθέμιτου ανταγωνισμού. Είναι σαφές ότι υφίσταται ανάγκη απαραίτητων διευκρινίσεων και κάλυψης θεμελιωδών ζητημάτων για τη λειτουργία των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων, που παραμένουν απολύτως ασαφή. Στην περίπτωση που η ίδρυση των Ιδιωτικών Πανεπιστημίων επιτρεπόταν από το Σύνταγμα, η εγκαθίδρυση ενός ενιαίου θεσμικού πλαισίου και η διαμόρφωση μιας ενιαίας στρατηγικής για την ανώτατη εκπαίδευση στην Ελλάδα θα ήταν αναγκαία.

Βασική πτυχή του ανωτέρω συνιστά η πλήρης αυτοδιοίκηση του Δημοσίου Πανεπιστημίου, την οποία σθεναρά διεκδικούμε. Η αυτοδιοίκηση αυτή σε συνδυασμό με την κοινωνική λογοδοσία του Ιδρύματος διασφαλίζει την αποτελεσματική λειτουργία του με βάση τον στρατηγικό σχεδιασμό που τεκμηριωμένα και αιτιολογημένα εκπονεί. Στο πλαίσιο αυτό απαιτείται άρση της

πρακτικής της υπερρύθμισης και σεβασμός στις αποφάσεις των Ιδρυμάτων για την στρατηγική τους και τα βήματα ανάπτυξής τους.

Ζητούμε λοιπόν πραγματική αυτονομία και αυτοδιοίκητο σε θέματα:

- Ακαδημαϊκά, όπως τα σχετιζόμενα με τη δημιουργία και κατάργηση νέων Τμημάτων και Προγραμμάτων Σπουδών όλων των κύκλων, την εισαγωγή φοιτητών και τον αριθμό των εισακτέων,
- Οικονομικής Διαχείρισης, πέραν της ετήσιας έγκρισης του Τακτικού Προϋπολογισμού,
- Οργανωτικά, όσον αφορά τον ορισμό και την εκλογή Οργάνων και Επιτροπών Διοίκησης των επιμέρους διοικητικών μονάδων,
- Υπηρεσιακής εξέλιξης, με βάση τους Κανονισμούς των Ιδρυμάτων.

Συμπερασματικά, στη σημερινή συγκυρία:

- Αντιτασσόμαστε σθεναρά στην μεθόδευση ίδρυσης ιδιωτικών Πανεπιστημίων μέσω παράκαμψης της ρητής συνταγματικής απαγόρευσης.
- Διεκδικούμε σεβασμό στο αυτοδιοίκητο του Δημόσιου Πανεπιστημίου, ουσιαστική θεσμική ευελιξία, και μεταχείριση ανάλογη του κύρους που έχει στην ελληνική κοινωνία και της προσφοράς του στη γνώση, στην έρευνα, στην ανάπτυξη και στον πολιτισμό της χώρας.
- Απαιτούμε την άμεση αύξηση της χρηματοδότησης για την κάλυψη των ανελαστικών αναγκών του Δημόσιου Πανεπιστημίου και για τη διαμόρφωση των αναγκαίων υποδομών για τη λειτουργία του (λειτουργία επαρκών φοιτητικών εστιών, ολιστική φοιτητική μέριμνα, εργαστηριακός εξοπλισμός για την έρευνα, ψηφιακός μετασχηματισμός, ενημέρωση έντυπων και ψηφιακών βιβλιοθηκών).
- Κρίνουμε ως απαραίτητη μια εθνική στρατηγική μεταρρύθμισης των δημόσιων ελληνικών Πανεπιστημίων, με ειδικό σχέδιο για κάθε πανεπιστήμιο και με στόχο την σύγκλιση των ποιοτικών και ποσοτικών δεικτών τους με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.
- Ζητούμε, έστω και την έσχατη αυτή ώρα, ουσιαστικό διάλογο με το Υπουργείο σχετικά με το περιεχόμενο του νομοσχεδίου.

**Ακριβές Απόσπασμα
Ο Πρύτανης του Ιονίου Πανεπιστημίου**

Καθηγητής Ανδρέας Φλώρος